

**rijksuniversiteit
groningen**

Openingswoord 8 maart 2022 tijdens de uitreiking van de Aletta Jacobs Prijs aan Rebecca Gomperts, door Cisca Wijmenga, Rector Magnificus van de Rijksuniversiteit Groningen

Geachte Rebecca Gomperts, familie en vrienden, leden van het College van Bestuur, Laureaten van de Aletta Jacobs Prijs, onze sprekers van vandaag, Brigit Toebees en Hazal Atay, musici van het Prins Claus Conservatorium, studenten en medewerkers van de RUG en alle overige gasten,

van harte welkom bij deze feestelijke bijeenkomst in onze prachtige aula. Wat ontzettend fijn om vanaf dit spreekgestoelte te kunnen genieten van uw opgewekte en verwachtingsvolle gezichten. Daar heb ik lang naar uitgekeken.

In 2020 was de uitreiking van de Aletta Jacobs Prijs aan Khadija Arib het laatste grote evenement aan de Rijksuniversiteit Groningen dat doorgang kon vinden, en nu - precies twee jaar later - is deze uitreiking de eerste bijeenkomst zonder beperkende coronamaatregelen. Alsof het virus rekening hield met het belang van de Aletta Jacobs Prijs. Wat goed dat u er allemaal bent, dat doet recht aan het bijzondere karakter van deze uitreiking.

Wie hier vandaag voor het eerst is, wijs ik graag op de fraaie gedenkramen aan uw linkerkant. En in het bijzonder op de vrouw in het rode gewaad, met de uitgestoken arm. Inderdaad: het is de pionier aan wie wij ons samenzijn hier in deze aula vanmiddag te danken hebben: Aletta Jacobs.

Want vandaag, op internationale vrouwendag, reikt de Rijksuniversiteit Groningen traditiegetrouw éénmaal in de twee jaar haar Aletta Jacobs Prijs uit.

Op die manier eert de RUG vrouwen die zich buitengewoon verdienstelijk maken op het terrein van de emancipatie. Extra bijzonder is dat de laureate van dit jaar zich op dezelfde gedreven en inspirerende wijze inzet voor gezondheidsrechten van vrouwen als Aletta Jacobs in haar tijd.

Het is mij dan ook een grote eer om de oorkonde van die prachtige erkenning straks officieel te mogen overhandigen aan jou, Rebecca Gomperts, vanwege jouw niet-aflatende en mondiale strijd voor abortusrechten en de toegang tot veilige en legale abortus voor vrouwen. Het belang van jouw inzet is niet te onderschatten. Wereldwijd zien we op dat vlak nog altijd zeer tegenstrijdige ontwikkelingen: versoepelingen zoals die twee weken geleden in Columbia werden aangekondigd versus strengere abortuswetgeving in verschillende Amerikaanse staten.

Dat de strijd ook in het hedendaagse Nederland nog lang niet gestreden is, bewijzen de Kamerdebatten en voorgestelde wetswijzigingen van vorige maand. Ruim tweederde van de Tweede Kamer stemde toen in met het voorstel om de verplichte vijf dagen bedenktijd voorafgaand aan een abortus te schrappen. Een zwaarwegend voorschrift dat reeds bij invoering van de Abortuswet door tegenstanders van de verplichte bedenktijd als onnodig bevoogdend werd gezien.

Niettemin duurde het liefst veertig jaar om de bedenktijd van tafel te krijgen. Onder voorbehoud dat de Eerste Kamer straks ook akkoord gaat, laten we niet te vroeg juichen. De Kamer hield bovendien recent pas een eerste debat over betere toegang tot de abortuspil via de huisarts. Het toont eens te meer aan: het pad dat de vrouw daar in het glas-en-loodraam voor ons effende, is nog niet voltooid. Aletta Jacobs wees ons de weg, maar we zijn er nog niet.

Gelukkig kunnen we daarbij rekenen op hedendaagse Aletta's. Zoals ons stralende middelpunt van vandaag, Rebecca Gomperts. En zoals we gisteravond hebben kunnen ervaren in een inspirerende

College Tour. Maar graag wijs ik ook op minder in het oog springende voorvechters. Zo las ik in de voorbereiding op deze uitreiking de samenvatting van het proefschrift [Abortion, health and gender stereotypes](#) van onze promovenda Lucia Berro Pizzarossa. Zij concludeerde drie jaar geleden dat de heersende juridische benadering van abortus fundamenteel anti-abortus is. Zelfs in een liberale setting mogen vrouwen alleen abortus ondergaan met toestemming van het staatsapparaat, en met verplichte betrokkenheid van een of meer artsen en andere professionals. Abortus, concludeerde Pizzarossa, is in het maatschappelijk discours in zekere zin altijd ‘verkeerd’.

Het onderzoek van Berro Pizzarossa werd destijds begeleid door twee hoogleraren van onze Faculteit Rechtsgeleerdheid: Marcel Brus en Brigit Toebes, die zometeen onze eerste spreker is. Toebes, hoogleraar Gezondheidsrecht in Internationaal Perspectief, zal een lezing geven over *Abortus als mensenrecht*.

Vervolgens is het spreekgestoelte voor Hazal Atay, *Outreach Coordinator at Women on Web*, die ons meer zal vertellen over deze door Rebecca Gomperts opgerichte online hulpdienst voor vrouwen in landen waar geen veilige abortusmogelijkheden zijn. De titel van haar voordracht is: *Making Waves, Blowing Wind: Ensuring Safe Abortion Access Worldwide*

Daarna is het tijd voor muziek. Diana Acosta Cruz van het Prins Claus conservatorium zal ‘*Thin Air*’ van Calliope Tsoupaki ten gehore brengen. Rebecca koos voor deze muziek omdat Tsoupaki ‘*Thin Air*’ gecomponeerd heeft aan het begin van de Coronapandemie, als een ode aan compassie en solidariteit en daar gaat het werk van Rebecca ook over. Na de muziek gaan we over tot de daadwerkelijke uitreiking van de Aletta Jacobs Prijs. Maar nu eerst: Brigit Toebes